

MEDIA AUDITORIYASINI TAHLIL QILISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING ILMIY-NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI

Sultonova M.T.

Muxammad al-Xorazmiy nomidagi TATU universiteti assistenti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada media auditoriyasini tahlil qilish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va amaliy imkoniyatlari tahlil qilinadi. Raqamli media makonida auditoriya xatti-harakatlarini aniqlash, ularning axborot ehtiyojlarini o'rganish va kontent samaradorligini oshirishda sun'iy intellekt muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqot davomida sun'iy intellekt algoritmlarining media auditoriyasini segmentatsiyalash, bashoratlash va tahlil qilishdagi roli ilmiy asosda yoritiladi.

Kalit so'zlar: media auditoriyasi, sun'iy intellekt, raqamli jurnalistika, auditoriya tahlili, ma'lumotlar texnologiyalari.

Аннотация:

В данной научной статье анализируются теоретические основы и практические возможности использования технологий искусственного интеллекта в процессе анализа медиааудитории. В цифровом медиaprостранстве искусственный интеллект выступает важным инструментом для выявления поведения аудитории, изучения её информационных потребностей и повышения эффективности контента. В ходе исследования на научной основе раскрывается роль алгоритмов искусственного интеллекта в сегментации, прогнозировании и анализе медиааудитории.

Ключевые слова: медиааудитория, искусственный интеллект, цифровая журналистика, анализ аудитории, технологии данных.

Abstract: This scientific article analyzes the theoretical foundations and practical possibilities of using artificial intelligence technologies in the process of media audience analysis. In the digital media environment, artificial intelligence emerges as an important tool for identifying audience behavior, studying their information needs, and increasing content effectiveness. The study scientifically examines the role of artificial intelligence algorithms in media audience segmentation, prediction, and analysis.

Keywords: media audience, artificial intelligence, digital journalism, audience analysis, data technologies.

Kirish

XXI asr axborot texnologiyalari asri bo'lib, har bir soha singari jurnalistika ham keskin o'zgarishlar va yangilanishlarga yuz tutmoqda. An'anaviy ommaviy axborot vositalari – gazeta, jurnal, radio va televideniyeining o'rnini asta-sekin raqamli platformalar egallab bormoqda. Internet tarmog'i, ijtimoiy media, mobil ilovalar va sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar jurnalistikaning uslubini, tarqatish

vositalarini va auditoriya bilan munosabatini tubdan o'zgartirdi. Ushbu o'zgarishlar zamonaviy jurnalistikaning mazmuni, formati va vazifasini qayta ko'rib chiqishni talab qilmoqda.

Globalashuv va raqamlashtirish jarayonlari axborot makonining tubdan o'zgarishiga olib keldi. Bugungi kunda media nafaqat axborot yetkazuvchi vosita, balki jamiyat fikrini shakllantiruvchi muhim ijtimoiy institut sifatida faoliyat yuritmoqda. Shu sababli media auditoriyasini chuqur o'rganish va tahlil qilish masalasi dolzarb ilmiy muammolardan biri hisoblanadi.

An'anaviy auditoriya tahlili usullari cheklangan ma'lumotlarga asoslangan bo'lib, zamonaviy media muhitining murakkabligini to'liq qamrab ola olmaydi. Aynan shu nuqtada sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi auditoriya tahlilida yangi bosqichni boshlab berdi. Sun'iy intellekt katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, auditoriya xatti-harakatlarini aniqlash va tahlil qilish imkonini beradi.

Mazkur maqolaning maqsadi media auditoriyasini tahlil qilishda sun'iy intellekt texnologiyalarining ilmiy-nazariy asoslarini ochib berish hamda ularning amaliy ahamiyatini tahlil qilishdan iborat.

Media auditoriyasi tushunchasi ijtimoiy fanlar, jurnalistika va kommunikatsiya nazariyasida muhim o'rin egallaydi. Auditoriya deganda muayyan media mahsulotini muntazam yoki vaqtinchalik iste'mol qiluvchi shaxslar yig'indisi tushuniladi. Ular yosh, jins, ijtimoiy mavqe, madaniy daraja va axborot ehtiyojlariga ko'ra farqlanadi.

Zamonaviy media auditoriyasi passiv qabul qiluvchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida namoyon bo'lmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalar auditoriyaga fikr bildirish, kontent yaratish va uni tarqatishda faol bo'lish imkonini bermoqda. Shu sababli auditoriya tahlili nafaqat statistik ma'lumotlarga, balki auditoriyaning xulq-atvori va motivatsiyasiga ham asoslanishi lozim.

Sun'iy intellekt inson aqliy faoliyatiga xos bo'lgan jarayonlarni texnik vositalar orqali modellashtirishga qaratilgan texnologiyalar majmuasidir. Media sohasida sun'iy intellekt axborotni yig'ish, saralash, tahlil qilish va tarqatish jarayonlarini avtomatlashtirishda keng qo'llanilmoqda.

Xususan, mashinaviy o'rganish, tabiiy tilni qayta ishlash va neyron tarmoqlar media auditoriyasini tahlil qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu texnologiyalar auditoriya xatti-harakatlarini aniqlash va ularning ehtiyojlarini oldindan bashorat qilish imkonini beradi.

Media auditoriyasini tahlil qilishda sun'iy intellekt quyidagi yo'nalishlarda samarali qo'llaniladi:

Birinchidan, auditoriya faolligini real vaqt rejimida monitoring qilish imkoniyati yaratiladi. Foydalanuvchilarning kontent bilan o'zaro aloqasi, ko'rish davomiyligi va reaksiyalari tahlil qilinadi.

Ikkinchidan, auditoriyani segmentatsiyalash jarayoni yanada aniqlashadi. Sun'iy intellekt auditoriyani qiziqishlari va ehtiyojlariga ko'ra guruhlarga ajratadi.

Uchinchidan, auditoriya ehtiyojlarini bashoratlash imkoniyati yuzaga keladi. Bu esa media tashkilotlarga oldindan strategik qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish media auditoriyasini tahlil qilish jarayonini samaraliroq qiladi. Ushbu texnologiyalar inson omili bilan bog'liq xatoliklarni kamaytiradi va ma'lumotlar tahlilining aniqligini oshiradi.

Shuningdek, sun'iy intellekt auditoriya ehtiyojlariga moslashtirilgan kontent yaratishga yordam beradi. Bu esa media mahsulotining sifati va ta'sirchanligini oshiradi.

Sun'iy intellektdan foydalanishda axloqiy va huquqiy masalalar muhim ahamiyatga ega. Auditoriyaning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish, algoritmik xolislikni ta'minlash va shaffoflikni saqlash media tashkilotlar zimmasidagi asosiy vazifalardan biridir.

Shuningdek, sun'iy intellekt tomonidan ishlab chiqilgan tahlil natijalarining ishonchliligi va javobgarlik masalalari ham ilmiy muhokamani talab etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt media auditoriyasini tahlil qilishda muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lgan vosita hisoblanadi. U auditoriya ehtiyojlarini chuqurroq anglash, kontent samaradorligini oshirish va media faoliyatini optimallashtirish imkonini beradi. Biroq ushbu texnologiyalardan foydalanishda axloqiy va huquqiy me'yorlarga qat'iy rioya etish zarur.

Raqamli jurnalistika zamonaviy axborot jamiyatining ajralmas qismiga aylandi. U nafaqat texnologik, balki ijtimoiy-madaniy o'zgarishlarga ham sabab bo'lmoqda. An'anaviy OAVdan farqli ravishda raqamli jurnalistika interaktivlik, ochiqlik, auditoriya bilan bevosita muloqotga asoslangan. Shu bilan birga, uning salbiy oqibatlarini yumshatish, axborot sifati va jurnalist etikasi masalalariga jiddiy e'tibor qaratish zarur. O'zbekiston sharoitida ham raqamli jurnalistika sohasi rivojlanmoqda, ammo bu jarayonni tizimli ravishda qo'llab-quvvatlash, jurnalistlar malakasini oshirish, axborot xavfsizligini ta'minlash bugungi dolzarb vazifalardandir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Rustamovich, a. I., & abdimuminovich, a. B. (2024). Modern information of technologies technical and software tools. Web of discoveries: journal of analysis and inventions.

2. Rustamovich, a. I. (2022). Fransiya va avstraliya davlatlarida informatika va axborot texnologiyalari fanining rivojlanishi, o'qitishda qo'llaniladigan metodlar. World scientific research journal.

3. Abdurazzoqov, i. R. (2023). Xorijiy davlatlar tajribasi asosida informatika ta'limi samaradorligini oshirishga qaratilgan texnologiyalar.

4. Rustamovich, a. I. (2024). Informatika fanidan innovatsion o'qitish usullari. World scientific research journal.

5. Shuxratovich, e. U., & Rustamovich, a. I. (2024). Informatika va axborot texnologiyalari fanida "bulutli texnologiyalar" orqali o'qitish (xorijiy davlatlar misolida). World scientific research journal.

6. Abdurazzoqov, i. (2024). Umumta'lim maktablarida informatika va axborot texnologiyalari fanini o'qitish metodikasini takomillashtirish. Acta nuuz.

7. Rustamovich, a. I. (2022). Rivojlangan xorijiy mamlakatlarda informatika va axborot texnologiyasi fanining o'rnini. Pedagog's jurnali.

8. Rustamovich, a. I. (2025). Breeding purebred and crossbred steers for meat using various technological methods.

